

Przepisy służbowe
dla
p o ł o ż n y c h.

Wydane

Rozporządzeniem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych

z dnia 10. września 1897 (Dz. u. p. Nr. 216).

Wiedeń 1898.

Druk i nakład c. k. Drukarni nadwornej i rządowej.

(Polnisch.)

Przepisy służbowe
dla
p o ł o ż n y c h.

Wydane

Rozporządzeniem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych

z dnia 10. września 1897 (Dz. p. u. Nr. 216).

Wiedeń 1898.

Druk i nakład c. k. Drukarni nadwornej i rządowej.

(Polsisch.)

136269 6410

WQ P973 1898

2-138556

Akc. z l. 2023 nr 489

Rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych w porozumieniu z Ministerstwem wyznań i oświaty z dnia 10. września 1897,

Dz. u. p. Nr. 216,

którem wydaje się nowe przepisy służbowe dla
położnych.

Od dnia 1. października 1897 nabywa mocy obowiązującej nowa instrukcja służbowa dla położnych, wydana nakładem c. k. Drukarni nadwornej i rządowej pod tytułem „Przepisy służbowe dla położnych“ i od tego samego terminu uchyla się poprawioną instrukcję dla położnych, wydaną rozporządzeniem Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 4. czerwca 1881, Dz. u. p. Nr. 54, tudzież należące do niej objaśnienie.

Każda położna, która uzyskała kwalifikację i uprawnienie do wykonywania sztuki położniczej w królestwach i krajach w Radzie państwa reprezentowanych i chce tamże zawód swój wykonywać, powinna zaopatrzyć się w drukowany egzemplarz tych przepisów służbowych i trzymać się ściśle jego postanowień.

Położnym, które dotychczas wykonywały praktykę według postanowień dawnej instrukcji, wyznacza się okres przejściowy jednoroczny, w ciągu którego obowiązane są przyswoić sobie do-

kładnie postanowienia nowych przepisów służbowych. Po upływie jednorocznego okresu przejściowego także i te położni winny w swojej praktyce trzymać się wyłącznie nowych przepisów służbowych.

Postanowienia te, zawierające po części instrukcje zawodowo-techniczne co do wykonywania sztuki położniczej, po części przepisy co do obowiązków osobistych i publicznych jakie na położnych ciąży, służyć mają także za wskazówkę dla wszystkich funkcyonaryuszów powołanych do kształcenia położnych tudzież do wglądania w ich czynności lub nadzorowania takowych.

Badeni r. w.

Gautsch r. w.

Przepisy służbowe dla położnych.

Rozdział I.

Osobiste obowiązki położnej.

§. 1.

Znajomość i przestrzeganie przepisów wydanych dla położnych.

Każda położna, która uzyskała kwalifikację do wykonywania sztuki położniczej w królestwach i krajach w Radzie państwa reprezentowanych i chce tamże swój zawód wykonywać, winna trzymać się w tej mierze przepisów poniżej zamieszczonych.

Każda położna obowiązana jest posiadać drukowany egzemplarz tych przepisów.

§. 2.

Przybory położnych i sposób postępowania z nimi, środki odwietrzające i cucące.

Każda położna ma posiadać następujące przedmioty i zachowywać takowe w skrzynce zamykalnej, łatwej do odczyszczania, wykonanej wedle modły urzędownie zalecanej i zabierać je z sobą do każdego porodu, a mianowicie:

1. Koneweczkę — irrigator — pojemności jednego litra, z blachy wewnątrz i zewnątrz pobielanej lub poniklowanej,

lub z twardej gumy, albo szklaną, z odpowiednim węzem gumowym, długim na 1 aż do $1\frac{1}{2}$ metra, na którego końcu znajduje się kurek gumowy z oliwkami po obu stronach. Górny brzeg koneweczki ma być zaopatrzony obręczką dla zawieszania jej w miarę potrzeby na gwoździu.

2. Dwie zupełnie nieuszkodzone kanki maciczne z grubego szkła, o gładkiej powierzchni, na końcach z krótkim węzem gumowym dla połączenia z oliwką kurka. Na grubszym końcu każdej kanki powinno znajdować się po kilka bocznych otworów.

3. Dwie kanki stolcowe z twardej gumy, z oliwką jednostajnie przewiercone — jedną większą dla dorosłych, a mniejszą dla dzieci. Koniec każdej kanki stolcowej ma być dobrze zaokrąglony i zaopatrzony u nasadki talerzykową wypukłością, nie mniej krótkim węzem gumowym dla połączenia z oliwką kurka.

4. Cewnik kobiecy z lśniącego nowego srebra.

Trzeba uważać, aby cewnik był zawsze nieuszkodzony, gładki i zaopatrzony w oczko dobrze zaokrąglone. Część od oczka aż do zamkniętego końca ma być wypełniona.

5. Dwie szczoteczki druciane do oczyszczania kanki macicznej i cewnika.

6. Nożyczki pępowinowe z zaokrąglonymi końcami.

7. Zapas tasiemek pępowinowych.

8. Nożyczki do obcinania paznokci

9. Pilnik metalowy do paznokci, z jednego końca tępo zakończony, z drugiego łopatkowaty, aby mógł służyć do czyszczenia paznokci.

10. Szczotkę ze szersści do czyszczenia, 10 centymetrów długą a 4 centymetry szeroką.

11. Kawałek dobrego białego lub szarego mydła w ilości 50 gramów, w puszcze szklanej lub blaszanej dobrze zamkniętej.

12. Zapas 150 gramów czystego krystalicznego kwasu karbolowego, rozpuszczonego małym dodatkiem wody, służący do przyrządzania płynu odwietrzającego, dobrze zatkany, w niebieskiej lub żółtej flaszce, na której ma się znajdować znak oznaczający truciznę i firmę apteki, a nadto napis nie dający się zetrzeć „Mocny kwas karbolowy“, „Trujący“. W takiej postaci środek ten ma być z apteki pobierany.

Przy zachowaniu tych samych ostrożności dozwolonem jest także mieć do użytku zapas 100 gramów najczystszej lysolu lub 50 gramów najczystszej kresolu.

13. Cylinder szklany do mierzenia, obejmujący 50 gramów, z wrytą podziałką, która oznacza zawartość 10, 20, 30 gramów, do odmierzania płynnego kwasu karbolowego i innych środków odwietrzających (lysolu, kresolu).

14. 50 gramów waseliny lub lanoliny.

15. 25 gramów kropli Hoffmana.

16. 25 gramów kropli (tynktury) cynamonowych.

17. 10 gramów nadmanganianu potasu (kali hypermanganicum).

Środki wymienione pod 14, 15, 16 i 17 należy trzymać w naczyniach szklanych o oszlifowanych zatyczkach; naczynie przeznaczone na waselinę albo lanolinę ma mieć szeroką szyjkę, a na wszystkich naczyniach mają się znajdować czytelne napisy.

18. Ciepłomierze według Celsiusa, jeden do kąpieli, a drugi do mierzenia ciepłoty ciała.

19. 100 gramów waty opatrunkowej (bawełny Bruns), podzielonej na mniejsze porce, jak ją utrzymuje

każda apteka w zapasie, przechowanej w oryginalnem opakowaniu.

20. 1 metr materyi nieprzepuszczalnej (batyst Billrotha lub tp.).

21. Świeżo wyprany fartuch, tak obszerny, aby zakrył cały przód sukni aż pod szyję.

22. Czysty ręcznik.

23. Oprawiony dziennik w postaci książki kieszonkowej z odpowiednim do tego ołówkiem, o ponumerowanych stronicach i przepisanych rubrykach (§. 35).

Do tego dziennika winna położna wpisać wszystkie wydarzenia, które zaszły przed, podczas i po porodzie, a wróciwszy do domu, sumiennie wypełnić podług niego przepisany wykaz porodów (§. 36), który mieć musi zawsze w zapasie.

24. Podręcznik nauki położnictwa dla położnych, który jej podczas nauki w szkole służył za przewodnika, aby z niego zasięgnąć rady.

Władza polityczna może dozwolić położnej używania innych przedmiotów, przepisanych w dawniejszej instrukcyi, na tak długi czas, dopóki się nie zaznajomi z używaniem nowo przepisanych przedmiotów.

Położna powinna używać narzędzi dokładnie według wskazówek otrzymanych w szkole.

Położna winna wymienione przedmioty mieć zawsze w dobrym stanie i w komplecie, i dlatego zawczasu postarać się o uzupełnianie braków. Nie wolno jej pozostawiać lub wypożyczać żadnego z tych przedmiotów, ani całego przyboru ciężarnym, rodzącym lub położnicom.

Także i w pomieszkaniu położnej winny przedmioty te być każdego czasu w najlepszym stanie, pomieszczone w prze-

pisanej skrzynce i zawsze tak przygotowane, żeby położna wezwana do porodu niczego nie zapomniała, ani nie traciła czasu na szukaniu.

Położna biorąca udział w kursie powtarzania ma przynosić z sobą skrzynkę z przyrządami.

Szczególnie baczyć winna położna na bezpieczne zachowywanie środków odwietrzających (zgęszczonego kwasu karbolowego, lysolu lub kresolu), gdyż środki te w mocniejszym rozpuszczeniu użyte zewnętrznie działają żrąco, a wewnętrznie trująco.

Środki cucące i odwietrzające obowiązana jest położna pobierać wyłącznie z najbliższej apteki i ma wykazać się z tego książką poboru, którą na żądanie winna przedłożyć przełożonej władzy lub lekarzowi urzędowemu.

§. 3.

Służbowe stanowisko położnej w obec władzy politycznej.

Położna podlega władzy politycznej I. instancyi (c. k. starostwu, magistratom miast z własnym statutem), a w imieniu tejże wykonywa nad nią nadzór w szczególności lekarz urzędowy. Nad jej zachowaniem i działaniem czuwa także bezpośrednio zwierzchność gminna, względnie w jej imieniu lekarz gminny, jakoteż lekarze wykonywujący praktykę, w swoim zakresie działania.

Jest ona obowiązana, każdego czasu ściśle wypełniać służbowe polecenia przełożonej władzy politycznej I. instancyi i udzielać zgodnie z prawdą objaśnień na urzędowe zapytania.

Jest ona nadto obowiązana obznajamiać się zawsze i dokładnie z przepisami dotyczącymi jej zawodu, utrzymywać i udoskonalać swą wiedzę i wprawę, a w miarę zarządzeń władzy brać udział w kursach powtarzania urządzonych dla położnych.

§. 4.

Obowiązek zgłaszania się.

Położna winna oznajmić władzy politycznej miejsce, w którym chce wykonywać praktykę i przedłożyć jej dyplom, przedstawić się lekarzowi urzędowemu i okazać mu przedmioty przepisane w §. 2.

Z okazaniem urzędowego potwierdzenia o dokonaniem przez się uwiadomieniu, winna położna zgłosić się także do naczelnika gminy swego zamieszkania i do władzy policyjnej, jeżeli się ta w miejscu znajduje. Tak o swoim zamieszkaniu, które zawsze ma być oznaczone szyldem na domu umieszczonym, jak i o każdej zmianie zamieszkania również donieść powinna.

Wreszcie obowiązana jest położna przedstawić się w przynależnym urzędzie parafialnym.

§. 5.

Tytuł i ogłaszanie się.

Nie wolno położnej posługiwać się innym tytułem, jak tylko tym, jaki jej dyplomem przyznano.

Bez pozwolenia władzy politycznej nie wolno jest położnej umieszczać w publicznych gazetach innych co do swego zatrudnienia ogłoszeń, prócz tylko takich, które dotyczą jej uprawnionego wykonywania zawodu położnej, jak np. o miejscu zamieszkania lub o zmianie mieszkania.

§. 6.

Zachowanie się położnej.

Położna ma prowadzić uczciwe i skromne życie, a rodzącym, które jej pomocy wzywają, nieść ją bez względu na stano-

wisko lub wyznanie, na zamożność lub ubóstwo, w dzień czy w nocy z całą gotowością i według najlepszej wiedzy.

Położne powinny między sobą zachowywać się zgodnie i spokojnie, nie poniżać się wzajemnie, ani starać się o wzajemne rugowanie się przez natrętne narzucanie swych usług lub innymi niedozwolonymi sposobami.

Jeżeli jedna położna wyręcza drugą w usługach, obowiązana jest ustąpić zaraz miejsca tej ostatniej, jeżeli ona i osoba, która pomocy potrzebowała, tego sobie życzą.

§. 7.

Gotowość położnej do niesienia pomocy.

Ponieważ położna winna być gotową każdej chwili tak w dzień jak i w nocy do niesienia rodzącym bezzwłocznej pomocy, przeto nie może też ona nigdy w nocy bez naglącej przyczyny wydalać się w innych sprawach, aniżeli w sprawach swego zawodu, z miejsca swego zamieszkania, jeżeli jej nie może zastąpić inna położna; jeżeli jej zaś wiadomo o wypadku wysokiej ciąży na miejscu, nie powinna bez potrzeby nawet w dzień wydalać się z domu. W razie nieobecności w domu, ma się położna tak urządzić, żeby każdy pytający dowiedział się z łatwością gdzie ją znaleźć można. Nie wolno jej nikomu odmówić udzielenia pomocy przy porodzie, nawet takim niewiastom, które dotknięte są odrażającą lub zakaźną chorobą. W takim jednak razie odwietrzenie musi być tem gruntowniej przeprowadzone.

Udzielanie pomocy przy porodzie winno stać na pierwszym miejscu przed wszystkimi innymi obowiązkami położnej, a zatem przed czynnością podczas chrztu, przed odwiedzeniem położnicy, przed wykąpaniem i obsłużeniem noworodka.

§. 8.

Przestrzeganie osobistej czystości.

Położna obowiązana jest starać się zawsze o największą czystość i unikać zetknięcia z osobami cierpiącymi na zakaźne choroby, jakoteż zanieczyszczenia wydzielinami chorych i przedmiotami będącymi w stanie rozkładu lub gnicia, a to dlatego, aby do jej paznokci, narzędzi lub sukien nie przyłgnęły szkodliwe cząstki nieczystości, któreby się przy badaniu lub udzielaniu pomocy dostać mogły do ciała kobiety pielęgowanej i wywołać u niej ciężkie choroby a w szczególności tak niebezpieczną gorączkę połogową. Z tego powodu jest to jednym z największych obowiązków położnej, żeby za każdym razem przed dotknięciem ciała pielęgowanej niewiasty jak najstaranniej oczyściła swoje ręce tudzież przyrządy mydłem i płynem odwietrzającym. (§. 10.)

Powinna też zawsze dbać o pielęgnowanie skóry na rękach, chronić je od skaleczeń, pękania skóry, od odcisków i nie powinna nosić pierścionków na palcach.

Paznokcie należy obcinać nożyczkami krótko i okrągło, wystające końce i brzegi wyrównać pilnikiem, kończysto wystające części stwardniałego przyskrórka przy paznogciach obcinać i pilnikiem ogładzić, gdyż takie kończyste nierówności mogą podczas wewnętrznego badania łatwo spowodować uszkodzenia.

Paznokcie i skórę przy paznokciach należy przy pomocy pilnika utrzymywać w największej czystości.

Podczas wykonywania swego zawodu ma położna nosić tylko takie suknie, które się dają łatwo wyczyścić, a zatem

suknie do prania, u których rękawy tak mają być urządzone, aby ręce aż po łokcie mogły być odkryte.

Zwierzchnią suknię włącznie ze stanikiem winna położyćna podczas usługi położnej okrywać z przodu fartuchem, który ma być zawsze czysty.

§. 9.

Chronienie się położnej od zarazy.

Położnej nie wolno wcale zajmować się pielęgowaniem osób dotkniętych zaraźliwymi chorobami a nie będących zarazem w ciąży; osoby na inne choroby cierpiące może pielęgnować tylko wtedy, gdy jej tego lekarz nie zabronił.

Jeżeli przy udzielaniu pomocy ciężarnej, rodzącej lub położnicy, albo przy noworodku doznała położna podejrzanego zanieczyszczenia ciała, wtedy musi poddać odwietrzeniu zanieczyszczone miejsce na ciele i jego otoczenie (§. 10). Zanieczyszczona bielizna i zanieczyszczone części odzieży, dające się prać, trzeba wygotować w ługu; inne części ubrania, których prać nie można, trzeba zanurzyć w roztworze środka odwietrzającego, albo — z wyjątkiem przedmiotów skórzanych — poddać odwietrzeniu parą wodną we właściwych aparatach odwietrzających tam, gdzie się one znajdują.

§. 10.

Osobiste odwietrzenie. Przyrządzenie płynów odwietrzających.

- a) Pora odwietrzania i środki pomocnicze przy odwietrzaniu.

Przykazuje się położnej jak najsurowiej, żeby przed każdą czynnością na ciele ciężarnej, rodzącej lub położnicy i po skończeniu tej czynności, odwietrzyła podług przepisu swoje ramiona

i ręce, a również i przybory do ciała pielęgnowanej osoby przed ich użyciem i po użyciu.

Do tego celu powinna położna posługiwać się środkami odwietrzającymi przepisanymi w §. 2, punkcie 12.

Z tych środków ma sporządzić płyn odwietrzający przez zmieszanie 30 gramów (3 procentów) rozpuszczonego kwasu karbolowego, albo 20 gramów (2 procenty) lysolu, albo 10 gramów (1 procent) kresolu z jednym litrem zupełnie czystej poprzednio przegotowanej wody.

b) Przyrządzenie 3procentowego roztworu kwasu karbolowego.

W tym celu napełnia położna swoją koneweczkę (irrygator), która zawsze powinna być czysta, a zawiera w sobie jeden litr, — wodą i przelewa ją do naczynia niemetalowego (najlepiej do czystej flaszki), w którym się ma odbyć zmieszanie. Woda ma być ciepła, jednak nie gorąca, gdyż flaszka mogłaby pęknąć.

Następnie nalewa się kwas karbolowy w cylinder do mierzenia (§. 2, punkt 13) aż do kreski 30, a ztąd przelewa się go do naczynia z wodą, które wstrząsa się tak długo, póki płyn z początku barwy mlecznej zupełnie się nie wyjaśni i póki przy spokojnem ustawieniu naczynia nie przestaną opadać oleiste krople, które są kwasem karbolowym i działają żrąco. Dlatego zakazuje się najsurowiej, robienia tego roztworu w koneweczce, gdyż ostry kwas może z niej łatwo opaść do rury odpływowej.

c) Przyrządzenie innych roztworów odwietrzających.

Rozczyn 2procentowy lysolu sporządza się przez dolanie 20 gramów lysolu odmierzonego w szklaneczce do mierzenia, do jednego litra ciepłej wody. Przy tem powstaje mleczno-mętny

rozczyń, który zawiera mydło, dlatego też przy myciu tym środkiem i szczotkowaniu rąk i przedramion tworzy się silna piana, a ręce stają się śliskimi. Wywołuje mniej silne pieczenie, aniżeli kwas karbolowy.

Rozczyn 1procentowy kresolu robi sobie położna przez dolanie 10 gramów kresolu do jednego litra ciepłej wody i zamieszanie, przez co powstaje płyn przeźroczysty o słabo aromatycznej woni.

Zamiast tych płynów odwietrzających, lecz tylko w razie koniecznym, można użyć nadmanganezanu potasu (czerwono-brunatne igielkowate krzysztalki o metalicznym połysku). W tym celu daje się kilka krzysztalków nadmanganezanu potasu do flaszki lub na miskę z ciepłą wodą i rozpuszcza. Po rozpuszczeniu otrzymuje się płyn fioletowo-czerwony, którego używa się do odwietrzania. Płyn nie powinien zawierać nie rozpuszczonych krzysztalków, gdyż drażniłyby skórę i błony śluzowe.

Silnie nasycone rozczyńy nadmanganezanu potasu, barwią skórę na rękach i paznokcie na żółto lub brunatno. To zabarwienie można łatwo usunąć przez obmycie rozcieńczonym octem albo sokiem cytrynowym.

d) Wykonanie odwietrzenia.

Wszystkie środki odwietrzające należy przyrządzać zawsze przed samem ich użyciem.

Osobiste odwietrzenie wykonywa położna, myjąc przede-wszystkiem swoje ręce w stosownem naczyniu ciepłą, prawie parującą wodą i mydłem przy pomocy szczotki, którą poprzednio także odwietrzyła przez trzymanie jej w rozczyńie odwietrzającym. Szczotką tą powinna dokładnie wymyć paznokcie, w szcze-

gólności ich wolne brzegi, zagłębienia skóry przy paznokciach, przylegające do siebie powierzchnie pojedynczych palców, grzbiet i dłoń ręki i całe przedramiona aż po łokieć z obu stron jednako. Mycie i szczotkowanie rąk i przedramion powinno trwać najmniej trzy minuty. Potem osusza się ręce czystym ręcznikiem (§. 2, punkt 22) ile możności świeżo wypranym i przez nikogo poprzednio nie używanym i oczyszcza się paznokcie zapomocą pilnika.

Następnie trzeba paznokcie ponownie wyszczotkować w mydlanej wodzie. W końcu zanurza położną ręce i przedramiona na trzy minuty w przygotowanym roztworze odwietrzającym, który dla ochrony od zanieczyszczenia powinien być przykryty. Na tem kończy się odwietrzenie rąk i przedramion.

Rozdział II.

Postępowanie położnej przy obsłudze ciężarnych i rodzących.

§. 11.

Badanie niewiast przez położną i udzielanie im rad.

Położna wezwana o radę z powodu rzeczywistej lub domniemanej ciąży, albo z powodu dolegliwości w żywocie, mogących zostawać w związku z ciążą, winna zbadać każdą niewiastę podług zasad, których wyuczyła się w szkole, najprzód zewnętrze, a w miarę potrzeby i wewnętrznie.

Badanie zewnętrzne ciężarnych i rodzących ma być wykonane zawsze z największą troskliwością, aby badania wewnętrznego ile możliwości uniknąć.

Według wyniku badania winna położna pouczyć niewiastę w sposób zrozumiały, jak się zachować powinna.

Niewiastom nieświadomym o swej ciąży należy to objawić w sposób oględny i upomnieć je, by się tak zachowały, iżby złąd nie wynikała szkoda dla rozwoju płodu.

Jeżeli położna spostrzeże u badanej niewiasty ogólny stan chorobliwy, albo nieprawidłowy odpływ z części rodnych, albo inne zwłaszcza zaraźliwe choroby, jest jej obowiązkiem z całym naciskiem zwrócić uwagę na konieczność porady lekarskiej.

Jeżeli u badanej niewiasty zbliża się chwila porodu, winna położna pod względem odpowiednich przygotowań do rozwiązania zarządzić zaraz to, co konieczne i udzielić potrzebnej pomocy.

§. 12.

Uregulowanie zachowania się ciężarnych podczas ciąży.

Położna winna baczyć, żeby niewiasty ciężarne, powierzające się jej opiece, przestrzegały jak największej czystości, osobliwie w ostatnich tygodniach.

Jeżeli ciężarne stać na letnie kąpiele, a szczególne powody (skłonność do krwotoków, chorób itd.) nie stoją na przeszkodzie ich używaniu, należy im zalecić branie letnich kąpiel aż do chwili porodu.

Dla pewniejszego zabezpieczenia ciężarnych od przeniesienia się na nie zarazy, winna położna doradzić tym ciężarnym, którym stosunki na to pozwalają, żeby się zaopatrzyły dla własnego użytku jeszcze przed porodem w koneweczkę, szklane kanki maciczne, paczkę dobrze opakowanej wyjałowionej waty opatrunkowej, również w kapelusiki (smoczki), jeżeli brodawki u ciężarnej nie są dobrze rozwinięte. Kanki maciczne mają być przechowywane w naczyniu szklanem odpowiedniej wysokości o szerokiej szyjce, napełnionem przepisany roztwór odwietrzającym i zatkanem przykrywką lub zwitkiem waty.

Położna winna nadto zalecić, żeby przygotowano wanieńkę i bieliznę dla dziecięcia.

§. 13.

Czyste utrzymywanie pokoju przeznaczonego na odbycie porodu i położu.

Położna winna również zwracać uwagę na to, żeby w otoczeniu rodzącej i położnicy panowała jak największa czystość.

Gdzie jest to możebne, pokój przeznaczony na oczekiwany poród powinien być dokładnie oczyszczony, pył wymieciony, podłoga wymyta lub na wilgotno wytarta.

Gdy już rodząca lub położnica zajęła pokój, należy z niego usuwać każdym razem wszystkie wydzieliny i wypróżnienia tak matki jak i dziecięcia, dalej nieczystą wodę z kąpieli i mycia pochodzącą. Powietrze w pokoju powinno być czyste, dlatego należy je dość często odświeżać przez przewietrzanie.

Unikać należy złudnego poprawiania powietrza zapomocą kadzideł, również nie należy dozwoić, żeby w tym pokoju inne

osoby, prócz położnicy spożywały pokarmy, żeby w nim gotowano lub tytoń palono. Zabronić też trzeba pobytu zwierząt w tym pokoju.

§. 14.

Przyjmowanie na mieszkanie ciężarnych i rodzących.

Bez szczególnego pozwolenia władzy (§ 2, lit. b, ustawy z dnia 30. kwietnia 1870, Dz. u. p. Nr. 68) nie wolno położnej oddawać dla zarobku mieszkania swojego obcym niewiastom do odbycia tam porodu.

Gdyby rozwiązanie niewiasty z powodu nagłego przypadku odbyło się w mieszkaniu położnej, winna ona zawiadomić o tem bezzwłocznie zwierzchność gminną, i o tej okoliczności nadmienić wyraźnie w rubryce „Szczególne uwagi“ wykazu porodowego (§. 36), podając za każdym razem przyczynę, która taki poród spowodowała.

§. 15.

Przerwa w niesieniu pomocy ciężarnym lub rodzącym z powodu niebezpieczeństwa zarażenia.

Jeżeli w pomieszkaniu położnej znajduje się osoba chora na gorączkę połogową lub na jakąś powszechną chorobę zakaźną jak: ospa, płonica (szkarlatyna), odra, róża, błonica (dyfterya), tyfus plamisty lub brzuszny, czerwonka (dysenterya) albo krztusiec (koklusz), nie wolno wtedy położnej odwiedzać w ogóle żadnej niewiasty ciężarnej, rodzącej ani położnicy; jeżeli zaś położna pielęgnuje po za swym domem ciężarną lub położnicę dotkniętą taką chorobą, nie wolno jej odwiedzać i pie-

łęgnować innej niewiasty ciężarnej, rodzącej lub położnicy, dopóki lekarz ordynujący, a w braku tegoż lekarz gminny nie wyda jej pisemnego potwierdzenia, że usunięte jest niebezpieczeństwo zarażenia.

Tylko w nagłym przypadku, to jest wtedy, gdy nie można wezwać innej położnej, wolno jej w takich okolicznościach udzielić wyjątkowo pomocy rodzącym i położnicom, jednak dopiero po troskliwym osobistym oczyszczeniu ciała — jeżeli to jest możebne z pomocą kąpieli, po bardzo dokładnem odwie-trzeniu rąk i przedramion i po przywdzianiu świeżo wypranej odzieży.

Nawet w takim razie, jeżeli zaprzestała czynności z powodu niebezpieczeństwa zarażenia, gdy potem na nowo podejmuje praktykę, nie wolno jej zaniechać takiego oczyszczenia się i odwietrzenia.

§. 16.

Zachowanie się położnej w ogólności przy obsłudze rodzących.

Gdy położna obejmie rodzącą w opiekę, nie wolno jej oddalać się od niej podczas porodu, a nawet po każdym prawidłowym porodzie, winna pozostać przy położnicy najmniej przez 3 godziny po odejściu łożyska.

Z wyjątkiem takiej nieodzownej konieczności, iż nie można przyzwać drugiej położnej, wzbronionem jest, żeby jedna położna równocześnie dwu rodzącym pomocy udzielała i na przemian od jednej do drugiej chodziła, ponieważ z tego powodu mogłoby wyniknąć wielkie niebezpieczeństwo dla jednej lub dla obu rodzących.

Taki wyjątek może nastąpić tylko w tym razie, jeżeli bezzwłoczna pomoc przy rozwiązaniu drugiej rodzącej niewiasty z powodu jej niebezpiecznego stanu stała się bezwarunkowo konieczną.

W takim przypadku położna powinna pamiętać, że przed opuszczeniem pielęgnowanej niewiasty ma dokonać na sobie osobistego odwietrzenia, tudzież ile możności zmienić zwierzchnią suknię, w każdym zaś razie fartuch, zanim się uda do drugiej niewiasty.

Niewiasta rodząca, u której położna już rozpoczęła obsługę przy porodzie, ma zawsze pierwszeństwo przed tą, do której została później wezwana, choćby pierwsza była uboga, a druga bogata.

W ogóle nigdy nie wolno położnej przenosić widoku wynagrodzenia ponad obowiązek i cześć swego zawodu.

§. 17.

Czynność przygotowawcza położnej przed rozwiązaniem.

Przed rozwiązaniem powinna położna na to nalegać, żeby przygotowano dla rodzącej na czas porodu i położu czystą, poprzednio wygrzaną bieliznę, także prześcieradła i podkłady, jako też potrzebny zapas czystej bielizny.

Zewnętrznego i wewnętrznego badania ciężarnej, rodzącej lub położnicy nie wolno położnej nigdy inaczej wykonywać, jak tylko z zupełnie obnażonemi, obmytemi i odwietrzonemi rękoma i przedramionami.

Czystość badającej ręki i użytych do tego przyrządów jest bezwarunkowo konieczną ze względu na zdrowie badanej osoby.

Dlatego powinna położna przygotować przedewszystkiem dostateczną ilość płynu odwietrzającego.

Ma ona nadto mieć w pogotowiu te przybory, które mogą być potrzebne, te zaś przybory, które mają być do obsługi chorej użyte, jak niemniej dostateczną ilość zwitków waty (wacików) włożyć do płaskiego naczynia płynem odwietrzającym napełnionego.

Każdy zwitek waty może być tylko jeden jedyny raz użyty. Najsurowiej zabrania się używać powtórnie zwitków waty (wacików) już używanych, niemniej takich, które w jakikolwiek sposób się onieczyściły (n. p. upadły na podłogę). Zużyte zwitki należy wrzucać do naczynia wyłącznie na ten cel przeznaczonego a później je spalić.

§. 18.

Odwietrzenie rodzącej niewiasty celem jej zbadania.

Odwietrzenie ciała rodzącej niewiasty należy w taki sposób przeprowadzić, że pod jej pośladki wsuwa się stósowne naczynie (miedniczkę, bassen), obcina nożyczkami za długie włosy, namydla się dokładnie brzuch od pępka aż do międzykrocza, spłukuje się pianę płynem odwietrzającym z koneweczki, a potem zmywa się zwitkami waty wydobytymi z płynu odwietrzającego, szparę łonową, międzykrocze i najbliższe części tak, że się nimi posuwa zawsze od przodu ku tyłowi w kierunku ku pośladkom.

Dopiero po takim obmyciu i odwietrzeniu ciała niewiasty i usunięciu miedniczki wolno położnej przystąpić do zewnętrznego zbadania odwietrzonemi rękoma.

Zanim położna po ukończeniu zewnętrznego badania przystąpi do badania wewnętrznego, musi powtórnie obmyć ręce i przedramiona w gorącej wodzie mydłem i szczotką a następnie odwietrzyć je przez zanurzenie najmniej na trzy minuty w płynie odwietrzającym (§. 10 *d*), a wcale ich nie osuszając, wykonać wewnętrzne badanie takimi mokrymi palcami.

Pomazywanie badającego palca waseliną, jest tylko wtedy dla własnego bezpieczeństwa położnej dozwolone i potrzebne, jeżeli dotykające miejsca na skórze palca są czułe lub jeżeli obawiać się trzeba zarażenia przez bezpośrednie zetknięcie się palca położnej z częścią ciała rodzącej, dotkniętą zaraźliwą chorobą.

Zabrania się położnej używania do pomazywania palców byle jakiej oliwy, masła lub innego tłuszczu znajdujących się w domowym użyciu pielęgnowanej osoby, ponieważ czystość ich zawsze jest podejrzaną.

Położna musi badać dokładnie, uważnie i zapamiętać wynik poczynionych spostrzeżeń, by nie była zmuszona powtórnie męczyć kobietę. Nie wolno jej miną lub nieostrożną mową niepokoić badanej, ani też w wątpliwych lub trudnych wypadkach swe zdanie przedwcześnie objawiać, lecz winna w takich razach żądać, żeby wezwano lekarza.

Po każdym badaniu winna położna podług przepisu obmyć sobie ręce i przedramiona w wodzie mydlanej szczotką, a potem osuszyć czystym ręcznikiem.

Ile razy potrzeba ponownego badania, tyle razy należy najprzód obmyć i odwietrzyć ręce w przepisany sposób.

§. 19.

Udzielanie pomocy podczas porodu.

Co do udzielania pomocy podczas porodu, ma położna zastosować się dokładnie do wskazówek zawartych w książce naukowej, a w szczególności unikać częstego badania wewnętrznego, a za to tem troskliwiej badać zewnętrznie.

Jeszcze przed rozpoczęciem się porodu powinna baczyć na wypróżnienie pęcherza moczowego, starać się o utrzymanie w całości pęcherza płodowego, jak długo to możebne i nie przebijając go sztucznie bez naglącej potrzeby.

Po każdym onieczyszczeniu części rodnych winna je oczyścić i odwietrzyć według przepisu zapomocą obmycia i odwietrzonych zwitków waty (wacików).

Szczególną uwagę winna położna zwrócić na utrzymanie w całości międzykrocza podpierając je według przepisów nauki.

Rozdział III.

Pielęgnowanie noworodka i położnicy.

§. 20.

Postępowanie z pępowiną noworodka.

Podwiązanie pępowiny wolno położnej wykonać tylko odwietrzonemi tasiemkami pępowinowemi, a przecięcie pępowiny zrobić również tylko odwietrzonymi nożyczkami. Co do obchodzenia się z resztką pępowiny na ciele noworodka, winna postępować podług wskazówek podanych w książce naukowej.

§. 21.

Cucenie pozornie zmarłego noworodka.

U noworodków należycie rozwiniętych, do życia zdolnych, które po urodzeniu nie dają znaku życia, lecz na których także nie widać żadnego znaku gnicia, winna położna zaraz rozpocząć cucenie podług przepisów, których jej podczas nauki udzielono, cucenie prowadzić pilnie i wytrwale, a gdy jej starania w krótkim czasie nie odniosą skutku, bezzwłocznie żądać wezwania lekarza.

Dziecię wolno dopiero wtedy uważać za zupełnie ocuczone, gdy krzyczy głośno i bez przerw. Jeżeli takie dziecko pozornie zmarłe pozostawi się wcześniej samemu sobie, wnet popada w stan poprzedni.

Obok starania o ocucenie noworodka, nie wolno położnej przytem nigdy zapominać ani na chwilę o położnicy, aby niespodziewanie nie wystąpił u niej wewnętrzny krwotok macicy lub inne przypadki i w skutek tego często śmiertelne następstwa.

§. 22.

Ochrona oczu u noworodka.

Już podczas porodu winna położna pamiętać o ochronie oczu noworodka, aby przy ich otwieraniu nie wcisnęły się żadne nieczystości pomiędzy powieki.

Szczególniejsza uwaga konieczną jest wówczas, jeżeli położna dostrzeże chorobliwy wpływ z części płciowych ciężarnej niewiasty.

Zaraz po urodzeniu winna położna otoczenie oczu u noworodka oczyścić w sposób przepisany, a podany w książce naukowej.

Gdyby pomimo tego przepisane go oczyszczenia wystąpiło silniejsze wydzielanie śluzu ze szpary powiekowej i obrzmienie powiek, powinna położna zażądać zbadania lekarskiego.

Położna w takim razie zwrócić ma uwagę położnicy i osób, które ją otaczają, że wydzielina z powiek noworodka może być bardzo zaraźliwą i że dlatego chorych powiek dziecięcia nie można dotykać gołymi palcami.

Dlatego też i położna winna po każdym dotknięciu chorego oka dziecięcia odwietrzyć swoje własne ręce.

Jeżeli choroba ogranicza się tylko do jednego oka, położna winna mieć wzgląd na to i dotyczącym osobom zalecić ostrożność, iżby zaraźliwej wydzieliny nie przeniesiono z chorego oka na zdrowe.

Jeśli krewni chorego dziecięcia nie wezwą lekarza, położna obowiązana jest donieść jak najrychlej zwierzchności gminnej o tej zaraźliwej chorobie oczu.

§. 23.

Postępowanie z częściami dodatkowemi płodu.

Podczas porodu łożyska winna położna całą uwagę zwrócić na jego zachowanie się i przy tem dokładnie postępować podług przepisów zawartych w książce naukowej.

Jeżeli w godzinę po urodzeniu dziecięcia łożysko nie odeszło, obowiązana jest położna wezwać lekarza nawet wtedy, jeśliby krwo'oku nie dostrzegła.

W każdym razie winna obejrzeć dokładnie części dodatkowe płodu i jeżeli one w całości nie odeszły, wezwać le-

karza, a do jego nadejścia ma postarać się o przechowanie ich w chłodnem miejscu, według okoliczności polawszy je płynem odwietrzającym dla zapobieżenia gniciu.

Części dodatkowych płodu nie wolno wyrzucać do wychodków ani do kanału, lecz należy je zagrzebać albo spalić.

§. 24.

Postępowanie położnej po ukończonym porożdzie.

Po obejrzeniu i załatwieniu się z częściami dodatkowemi płodu ma położna znowu ręce obmyć i odwietrzyć, tak samo obmyć i odwietrzyć zewnętrzne części płciowe położnicy i zbadać, czy one podczas porodu nie zostały uszkodzone. W tym ostatnim wypadku jest położna obowiązana wezwać natychmiast pomocy lekarskiej.

Następnie ma położna przez trzy godziny po odejściu łożyska zwracać uwagę na zachowanie się macicy i na krwotoki, gdyby się pokazały.

§. 25.

Pielęgowanie noworodka.

Nie tylko położnicę, ale i noworodka winna położna otoczyć swoją opieką, jak ją tego uczono w szkole.

Zanim opuści położnicę powinna dać noworodkowi enemę z koneweczki.

W tym celu trzeba poprzednio koneweczkę wraz z węzłem przepłukać czystą wodą.

Następnie wlewa się do koneweczki około 100 gramów miernie ciepłej wody bez żadnych innych dodatków i dziecięciu ułożonemu na lewy bok lub na brzusek daje się enemę za pomocą kanki stolcowej wprowadzonej według zasad sztuki.

Przytem trzeba wystrzegać się trzymania koneweczki za wysoko; znajdować się powinna około 25 centymetrów nad posłaniem dziecięcia, gdyż im wyżej koneweczka jest umieszczona, tembardziej zwiększa się parcie, przez co przy delikatnej budowie kiszek u noworodka mogłyby się łatwo przydarzyć złe następstwa. Podczas dawania enemy winna położna przytrzymywać lewą ręką miednicę noworodka, aby kanka przy nagłych ruchach jego ciała nie uszkodziła dziecięcia.

Zanim wszystek płyn wypłynie z koneweczki, należy kurek zamknąć i kankę wyjąć, aby powietrze nie weszło do kiszek stolcowej.

Kankę stolcową należy po odczepieniu jej od węża obmyć i włożyć do płynu odwietrzającego.

Położna winna według przepisów książki naukowej oczyszczać ciało dziecięcia zapomocą regularnych kąpieli, lub tę czynność nadzorować. Ciepłota kąpielki nie może być wyższą nad 35 stopni Celsiusa.

§. 26.

Pomoc udzielana przez położną podczas połogu.

Podczas połogu winna położna szczególnie starać się o czyste utrzymywanie zewnętrznych części płciowych u położnicy,

dlatego powinna oczyszczać je w pierwszych dziewięciu dniach ile możności dwa razy dziennie, później przez jakiś czas raz na dzień.

Przed każdym oczyszczeniem, które odbywa się przez spłukiwanie letnim płynem odwietrzającym i zapomocą zwitków waty (wacików) umaczanych w tym płynie, ma położna za każdym razem przywdziać czysty fartuch i odwietrzyć swoje ręce i przedramiona.

Tylko na polecenie lekarza wolno położnej wykonywać wewnętrzne przepłukanie i tylko w taki sposób, jaki jest przepisany w książce naukowej.

Po każdym użyciu koneweczki do przepłukiwań płynem odwietrzającym, należy ją, a w szczególności gumowego węża oczyścić przez dłuższe przepłukiwanie ciepłą wodą.

Podczas każdej wizyty u położnicy ma położna zmierzyć ciepłotę ciała przez założenie ciepłomierza w dołek pachowy, a jeżeli ciepłota przekracza 38 stopni Celsiusa, zarządzić wezwanie lekarza.

Choćby nawet ciepłota ciała była prawidłowa, należy wezwać lekarza, jeżeli położna dostrzeże cuchnący odpływ połogowy.

Położna winna ostrzedz położnicę, żeby części płciowych nie dotykała swemi rękoma a gdyby się to stało, należy jej ręce gruntownie obmyć i odwietrzyć płynem odwietrzającym.

Nadto ma położna uważać na czystość pościeli u położnicy, często zmieniać brudne części pościeli, tak jak i podkłady, watę zaś użytą przy oczyszczaniu za każdym razem spalić.

Do przewlekania używać należy tylko czystej bielizny. Dlatego należy zawsze unikać używania na podkłady noszonych części odzieży lub szmat wątpliwej czystości.

Gąbek w ogóle nie wolno położnej używać do oczyszczania.

Rozdział IV.

Obowiązki położnej pod względem publicznym.

§. 27.

Zachowanie się położnej ze względu na chrzest z wody i chrzest uroczysty.

Po urodzeniu się dziecięcia rodziców chrześcijańskich słabowitego, pozornie zmarłego lub będącego w ogóle w niebezpieczeństwie życia, obowiązana jest położna zwrócić uwagę na konieczność chrztu z wody. Chrztu z wody ma dopełnić położna na żądanie lub za zgodą rodziców, a u dziecięcia nieślubnego za zgodą jego matki, w sposób, jak ją tego uczono w szkole. Położna ma się postarać, aby o dokonanym chrzcie z wody i o okolicznościach, w jakich się odbył, doniesiono jaknajrychlej przynależnemu pasterzowi duchownemu.

Zabronionem jest położnej ochrzcić z wody dziecko matki niechrześcijańskiej bez wiedzy lub zezwolenia rodziców, a względnie nieślubne dziecko matki niechrześcijańskiej bez jej zezwolenia.

Położna powinna przypomnieć, żeby nowo narodzone dziecię chrześcijańskich rodziców ochrzczono w należytych czasie. Jeżeliby choroba dziecięcia nie pozwalała na chrzest w kościele, ma położna zwrócić na to uwagę krewnych dziecięcia, żeby chrzest jego odbył się w domu.

§. 28.

Wzywianie lekarza w ogólności.

W wypadkach grożących niebezpieczeństwem lub nieprawidłowych, czy one dotyczą ciężarnej, rodzącej lub położnicy, czy też jeszcze nieurodzonego lub nowo narodzonego dziecięcia, obowiązana jest położna pod surową odpowiedzialnością postarać się, żeby bezzwłocznie przyzwano lekarza.

Jeżeli u pielęgowanej osoby wystąpią objawy omdlenia lub pozornej śmierci, położna winna przed przybyciem lekarza, postarać się według wskazówek w szkole otrzymanych, żeby chora miała stosowne poślanie i żeby w pokoju było czyste powietrze i odpowiednia ciepłota.

Jeżeli osoba cierpiąca lub jej rodzina życzą sobie przyzwać lekarza, chociaż położna nie widzi żadnej nieprawidłowości, nie powinna położna nigdy sprzeciwiać się temu lub wezwanie lekarza opóźniać. O wyborze lekarza rozstrzyga zaufanie chorej lub jej rodziny, a tylko zapytana w tym względzie, ma położna objawić swoje zdanie. Przed przybyciem lekarza nie powinna odchodzić i przy osobie pielęgowanej ma dopóty pozostać, jak lekarz uzna to za konieczne i zastosować się zupełnie do jego wskazówek.

Przyzwanemu lekarzowi winna położna opowiedzieć dokładnie i wiernie to wszystko, co w dotyczącym przypadku dotąd zauważyła i zachować się w obec niego zawsze grzecznie i skromnie.

Jeżeli krewni wzbraniają się przyzwać lekarza, winna położna o tem bezzwłocznie donieść zwierzchności gminnej.

§. 29.

Wzywanie lekarza w poszczególnych wypadkach.

Położna obowiązana jest zawsze nalegać, żeby wezwano lekarza w następujących wypadkach:

a) u ciężarnych:

1. gdy spostrzeże nieprawidłową budowę dróg rodnych, w szczególności gdy przypuszcza lub gdy rozpoznała zwężenie miednicy;
2. gdy wystąpią krwotoki;
3. gdy spostrzeże podejrzanę chorobę (§. 11), lub gdy nagle wystąpią groźne objawy;
4. gdy ciężarna nagle umrze;
5. przy zaparciu moczu lub stolca, którego sama nie może usunąć według udzielonej jej nauki;

b) u rodzących:

1. w każdym nieprawidłowym położeniu płodu, jak n. p. ukośnem i poprzecznem i to ile możności, przed pęknięciem pęcherza płodowego;
2. gdy obok główki znajduje się rączka, nóżka lub pępowina;
3. zawsze, gdy z powodu wąskiej miednicy, wielkości główki, lub z jakiegokolwiek innej przyczyny główka nie

posuwa się prawidłowo, przez co powstać może dłużej trwające ugniecenie części rodnych między miednicą i główką, a przez to choroby u matki lub śmierć płodu;

4. w razie nieprawidłowych bólów porodowych, wywołujących przewleknięcie się porodu lub też niezwykłą bolesność i wyczerpanie sił rodzącej, w szczególności, jeżeli we dwie godziny po zamknięciu ujścia macicznego i po odejściu wód płodowych główka stoi nisko i niema nadziei jej szybkiego wykluczenia, a to nawet wówczas, gdy tony serca u płodu są prawidłowe;
5. gdy w okresie wykluczenia tony serca u płodu stają się nieregularnymi;
6. do każdego krwotoku, w którymkolwiekby okresie wystąpił;
7. gdy poprzedza łożysko, choćby nawet nie było krwotoku;
8. jeżeli w godzinę po urodzeniu dziecięcia nie odejdzie łożysko, również gdy pozostaną reszty błon płodowych lub łożyska, choćby nawet nie było krwotoku;
9. do każdego przedarcia międzykrocza, zaraz po jego powstaniu;
10. w razie nieczasowego lub przedwczesnego porodu, również w razie grożącego lub przebitego poronienia;
11. do porodów bliźniaczych lub mnogich;
12. do porodu lub po urodzeniu zniekształtnionych płodów;
13. w razie jakichkolwiek groźnych objawów jakoteż w razie zachorowania lub nagłej śmierci rodzącej niewiasty.

c) u położnic i noworodków:

1. gdy położna spostrzeże u położnicy przyspieszone tętno, podniesioną ciepłotę ciała, na przemian dreszcze i gorąco, zatrzymanie odchodów lub cuchnienie tychże, bolesność brzucha, podniesienie ciepłoty ciała nad 38 stopni Celsiusa, wreszcie kiwotoki lub jakąkolwiek chorobę podczas położu;
2. zaraz gdy dostrzeże u noworodka zniekształcenie lub chorobę, gdyż położna nie jest uprawniona do leczenia zarówno chorych dzieci jak i chorych kobiet (§. 30).

Gdy lekarz bywa wzywany z powodu jakiego zboczenia w przebiegu porodu, powinna go położna pisemnie uawiadomić o co idzie, wskazać dołładnie miejsce zamieszkania osoby potrzebującej pomocy i na tem pisemnem uwiadomieniu oznaczyć czas wezwania lekarza, aby tenże mógł się do tego zastosować. Gdy grozi niebezpieczeństwo, winna położna polecić posłańcowi, żeby nie znalazłszy wskazanego lekarza, natychmiast innego sprowadził.

§. 30.

Położnej nie wolno leczyć chorych.

Położnej najsurowiej jest zabronione, wdawać się w leczenie chorób u ciężarnych, rodzących, położnic lub u dzieci i podawać im jakiekolwiek lekarstwa.

Również zabronione jest położnym jak najostrzej, wykonywanie bez nagłej konieczności u ciężarnych, rodzących, położnic lub u dzieci takich czynności, które z reguły tylko lekarzowi

są dozwolone. Nie wolno też położnej bez szczególnego polecenia lekarza przepłukiwać dróg porodowych.

Tylko w razie zupełnej niemożebności sprowadzenia pomocy lekarskiej i widocznego niebezpieczeństwa dla życia rodzącej z powodu zwłoki, wyjątkowo dozwala się położnej, przy dokładnem zachowaniu przepisów o odwietrzaniu, jakoteż innych wskazówek, udzielanych jej podczas nauki szkolnej a zawartych w podręczniku naukowym — wykonać obrót, wydobyć płód w położeniu miednicowem, odprowadzić wypadniętą pępowinę lub wypadłą obok główki rączkę, wydobyć zatrzymane łożysko.

Za swe postępowanie w tem wyjątkowem niesieniu pomocy jest położna odpowiedzialną w obec władzy i winna jej osobno donieść o każdym poszczególnym wypadku tego rodzaju niezwyčajnej pomocy.

Używanie instrumentów zabronione jest położnej bezwarunkowo.

§. 31.

Obowiązek położnej donoszenia o każdym wypadku porodu.

Położna obowiązana jest donosić zwierzchności gminnej w sposób przepisany o każdym wypadku porodu, a nadto przedkładać w należytym czasie odpowiednio do istniejących szczególnych przepisów — pisemne wykazy tygodniowe.

Ma ona się również postarać, żeby jak najrychlej doniesiono o urodzeniu dziecięcia przynależnemu pasterzowi ducho-

wnemu lub osobom, którym powierzono prowadzenie metryk urodzin jako też o to, żeby im podano wymagane daty.

Daty te co do noworodka są następujące: miejsce, dzień, miesiąc urodzenia, płeć, czy dziecko jest ślubne czy nie ślubne, czy się urodziło żywe, czy nieżywe, czy i kto dokonał na niem chrztu z wody; co do rodziców: wiek, wyznanie, czas zawarłego małżeństwa, zatrudnienie i stanowisko zawodowe ojca, względnie matki nieślubnego dziecięcia.

W tym celu ma też położna być obecną przy ceremonii chrztu i przy zapisywaniu dziecięcia w metryce urodzin.

Położne mają także obowiązek donosić zaraz zwierzchności gminnej o każdym porodzie, który doszedł do ich wiadomości, a który odbył się bez pomocy egzaminowanej położnej; przedkładając zaś władzy politycznej wykazy porodów, mają w uwadze przyłożyć te doniesienia.

§. 32.

Obowiązek donoszenia o spędzeniu i zabójstwie płodu i kary za to.

Położna jest obowiązana donieść bezzwłocznie władzy za pośrednictwem zwierzchności gminnej, gdy poweźmie uzasadnione podejrzenie o dokonaniem lub zamierzonym zabiciu lub spędzeniu płodu, albo o innej podobnej czynności karygodnej (§. 359 ust. kar.).

Każda położna, która rozmyślnie spowodza zniszczenie lub spędzenie płodu, podsuniecie lub zamianę dziecięcia, lub która przy takiej karygodnej czynności działa jako współniczka lub uczestniczka, podpada surowości ustawy karnej.

§. 33.

Obowiązek dochowania tajemnicy.

Położna winna sumiennie przestrzegać tajemnic niewiast, powierzających się jej opiece i zachować milczenie o ich stanie chorobowym.

W tych zaś wypadkach, w których obowiązana jest złożyć doniesienie, albo gdy ją w charakterze znawczyni lub świadka przesłuchuje władza polityczna lub sądowa, ma podać zupełną prawdę według swojej najlepszej wiedzy.

§. 34.

Zarządzenie oględzin płodów nieżywo urodzonych.

Obowiązkiem jest położnej postarać się, żeby lekarz ustanowiony do oglądania zwłok, dokonał według przepisu oględzin każdego nieżywo urodzonego płodu, bez względu na stopień jego rozwoju, zatem każdego poronionego jaja płodowego, choćby bez płodu, a nawet samych części jaja płodowego, jako też zaśniadów. Bez takich oględzin nie wolno płodów, jaj płodowych ani zaśniadów wydawać nawet zakładom naukowym.

Jeżeli te martwe płody nie są przeznaczone dla zakładów, muszą być pogrzebane.

§. 35.

Utrzymywanie dziennika.

Każda położna jest obowiązana utrzymywać dziennik, który na żądanie ma okazać lekarzowi urzędowemu do

przejrzenia, w nim zaś winna zapisywać zaraz na miejscu, lub gdyby sama nie umiała pisać, kazać zapisać następujące szczegóły:

1. liczbę bieżącą porodów;
2. miejsce zamieszkania, ulicę i liczbę domu, nazwisko i imię, rok urodzenia (wiek), stan (małżeński, wdowi lub wolny), zawód (zatrudnienie), religię (wyznanie) niewiasty rodzącej;
3. dzień i godzinę przybycia położnej do rodzącej;
4. godzinę, dzień, miesiąc i rok porodu;
5. po który raz matka rodziła;
6. płeć i imię dziecięcia lub dzieci (przy porodzie mnogim);
7. w którym miesiącu ciąży nastąpił poród — dla ocenienia, czy jest czasowy lub przedwczesny albo niewczesny (poronienie);
8. położenie płodu podczas porodu;
9. czy płód żywy, pozornie martwy, czy nieżywy?
10. jak noworodek był rozwinięty?
11. czy u noworodka znajdują się jakie zboczenia rozwojowe?
12. czy matka podlegała podczas porodu przypadłościom grożącym śmiercią lub czy umarła?
13. czy i jakiej pomocy sztucznej udzielono, kiedy i kto jej udzielał?
14. dzień i godzinę odejścia części dodatkowych płodu;
15. czy matka podczas porodu chorowała, na co, czy umarła i kiedy?
16. czy noworodek podczas porodu matki chorował, na co, czy umarł i kiedy?

17. uwagi szczególne. (Tu należy także podać, czy i kiedy położna zarządziła przyzwanie lekarza.)

§. 36.

Utrzymywanie wykazu porodów.

Położna winna zapiski z dziennika przenieść w domu do wykazu porodów, wypełniając dokładnie rubryki i wykazy te przedkładać władzy politycznej w przepisany terminie.

Lekarz urzędowy badać będzie te wykazy, a nadto przeglądać przy sposobności u położnych wykazy, jakoteż dziennik. Na żądanie winna położna okazać wykazy porodów także lekarzowi przyzwanemu do porodu, któremu wolno jest zapisywać w nich własne uwagi.

Położna ma robić zapiski w dzienniku i wykazie porodów sumiennie, wiernie i ile możności dokładnie. Jest nadto obowiązana utrzymywać wykazy w czystości i w należyтым porządku.

§. 37.

Nadzór władzy i karanie położnych za przekroczenia przepisów.

Położna pozostaje pod ciągłym nadzorem władzy politycznej, która ma prawo za czynności sprzeczne z przepisami służbowymi — o ile one nie podpadają pod postanowienia ustawy karnej — ukarać położną grzywną lub aresztem w myśl rozporządzenia ministeryalnego z dnia 30. września 1857, Dz. u. p. Nr. 198.

§. 38.

Uchylenie dawnej instrukcyi dla położnych.

Powyższe przepisy służbowe dla położnych wchodzą w wykonanie od dnia 1. października 1897, a postanowienia wydane w instrukcyi dla położnych rozporządzeniem c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 4. czerwca 1881, Dz. u. p. Nr. 54, tracą od tego dnia moc obowiązującą.

Przepisy prawne.

I.

Postanowienia ustawy karnej z dnia 27. maja 1852,
Dz. u. p. Nr. 117.

§ 5. Nietylko sam bezpośredni sprawca staje się winnym zbrodni, lecz także każdy, który rozkazem, poradą, nauczaniem, pochwałą, przestępstwo urządzał, rozmyślnie takowe spowodował, wykonanie onegoż umyślnem dostarczaniem środków, usuwaniem przeszkód, lub innym jakimkolwiek bądź sposobem popierał, ku temu był pomocnym, do pewniejszego spełnienia onegoż przykładał się; tudzież kto tylko naprzód porozumiał się ze sprawcą względem dania mu pomocy i wsparcia po spełnionym czynie, albo względem udziału w zysku i korzyści.

Okoliczności uniewinniające, znosząc karygodność zbrodni li tylko w skutek osobistych stosunków sprawcy lub jednego z spółników albo uczestników, nie zwalniają innych spółwinowajców i uczestników.

§. 144. Zbrodni dopuszcza się niewiasta przedsiębiorąca umyślnie jakąkolwiek bądź czynność, która sprawia spędzenie płodu, lub sprowadza poródzenie w ten sposób, iż dziecię nieżywe na świat przychodzi.

§. 145. Jeżeli spędzenie płodu było usiłowanem, lecz dokonaniem nie zostało, orzeczoną będzie kara więzienia od sześciu miesięcy do jednego roku; dokonane zaś spędzenie ulega karze ciężkiego więzienia od jednego roku do lat pięciu.

§. 147. Zbrodni tej staje się winnym także, kto w jakimkolwiek bądź zamiarze, wbrew wiedzy i woli matki, spędzenie płodu jej sprawia lub sprawić usiłuje.

§. 148. Zbrodniarz takowy ulegnie karze ciężkiego więzienia od jednego roku do lat pięciu; a jeżeli przez tę zbrodnię matkę zarazem narażono na niebezpieczeństwo utraty życia, lub jeżeli uszczerbek w zdrowiu poniosła, od pięciu do lat dziesięciu.

§. 335. Każdy czyn lub każde opuszczenie, co do którego winowajca może dorozumieć się już wedle koniecznych i dla każdego łatwych do rozpoznania skutków tego czynu lub opuszczenia, albo wedle obwieszczonych w tej mierze przepisów szczegółowych, lub też wedle stanu, urzędu, powołania, rzemiosła, zatrudnienia swego lub w ogólności wedle właściwych stosunków swych, iż mogłoby to naruszyć bezpieczeństwo życia, zdrowia lub ciała ludzkiego, albo iż może przyczynić się do powiększenia niebezpieczeństwa w tym względzie, będzie karanem, jeżeli ztąd wynikło ciężkie uszkodzenie człowieka na ciele (§. 152), jako przekroczenie aresztem od jednego do miesięcy sześciu; wtedy zaś, jeżeliby z niego śmierć człowieka wynikła, jako występpek ścisłym aresztem od sześciu miesięcy do jednego roku.

§. 339. Kobieta niezamężna, która jest w ciąży, obowiązana jest wezwać położną, akuszerę, lub inną uczciwą białogłową do pomocy przy położu. Gdyby jednak poród zbyt nagle przypadł, lub też zaszła ją przeszkoda w wezwaniu pomocy, i albo poronienie nastąpiło, albowież dziecko żywe na świat wydane, we dwadzieścia cztery godzin po urodzeniu umarło; natenczas obowiązana jest, o swym położu doniesienie uczynić, albo osobie upoważnionej do pomocy położniczej albo, gdyby takowej na zawołanie nie było, osobie urzędowej, i jej płód niewczesny lub dziecko nieżywe pokazać.

§. 340. Utajenie porodu wbrew powyższemu przepisowi karanem będzie na osobie ukrywającej go, za jej przyjściem do zdrowia, jako przekroczenie ścisłym aresztem od trzech do sześciu miesięcy.

§. 343. Kto nie odbywszy nauk lekarskich i nie będąc wedle przepisów prawa jako lekarz lub chirurg upoważniony do leczenia chorych, leczenie w sposób zarobkowy wykonywa, lub w szczególności zajmuje się niem zapomocą magnetyzmu zwierzęcego lub żywotnego, albo zapomocą wziewów eteru (narkotyzacji), popełnia przekroczenie i ukarany być ma aresztem a w miarę długości czasu, przez jaki zajmował się tem nieprawem zatrudnieniem, tudzież w miarę zrzędzonej przez to szkody, ścisłym aresztem od jednego do miesięcy sześciu; w razie zaś wynikłej z jego winy śmierci człowieka, ulegać winien karze występku, podług §. 335.

§. 359. Lekarze, chirurdzy, aptekarze, położne, osoby pełniące oględziny zmarłych za każdym razem, gdy się im nadarzy taki przypadek choroby, zranienia, porodu lub śmierci, z którego wynika podejrzenie zbrodni lub występku, lub w ogólności podejrzenie gwałtownego przez osoby trzecie zrzędzonego nadwerężenia, obowiązane są bezzwłocznie o tem donieść władzy. Zaniechanie doniesienia takiego karanem będzie jako przekroczenie grzywnami od dziesięciu do stu złotych reńskich.

§. 375. Kto przy oględzinach zmarłego niedokładnie podaje czas śmierci i przez to przyczyną się staje, że zmarły wcześniej został pochowanym, lub do otwarcia zwłok oddanym, aniżeli tego przepisy dla zapobieżenia pochowania i otwierania ciał pozornie tylko zmarłych pozwalają, karany będzie za takie przekroczenie ścisłym aresztem od jednego do miesięcy sześciu.

§. 376. W ogólności wszyscy ci, którzy z naturalnego lub przyjętego obowiązku dozór nad dziećmi lub innemi takimi oso-

bami mają, które nie są w stanie same przewidzieć i uchronić się niebezpieczeństwa, odpowiadają za zaniedbanie obowiązku tego. Jeżeli przeto dziecko lub osoba taką zabita lub ciężko na ciele urażoną zostanie, ten, który się stał winnym zaniedbania należytej staranności, podług przepisu §. 335 karanym będzie.

§. 377. Pod takimi samymi warunkami ulegają w szczególności tej samej karze wzmiankowane właśnie osoby za używanie dla dzieci odwaru makowego.

§. 431. Niepodobna wyliczyć wszystkich przekroczeń, które bezpieczeństwo ciała narażają na szwank. Dlatego też każdy z czynów i opuszczeń w §§. 335 do 337 wyszczególnionych, choćby nie wyrządził żadnej szkody rzeczywistej, jest przekroczeniem i ukaranym być winien grzywnami od pięciu do pięćset zhr., albo aresztem od dni trzech do miesięcy trzech.

§. 498. Lekarz, chirurg, akuszer lub położna, którzy tajemnice osoby ich pieczy powierzającej się, wyjawiają komu innemu, a nie jedynie władzy właściwej, urzędownie o to pytającej się, karani będą zabronieniem praktyki a to za pierwszym razem przekroczenia tego, na trzy miesiące, za drugim razem na rok, a za trzecim razem na zawsze.

II.

1. Rozporządzenie c. k. Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 6. marca 1854, Dz. u. p. Nr. 57,

ważne dla wszystkich krajów koronnych,

o nieprawem trudnieniu się w sposób zarobkowy udzielaniem pomocy położniczej.

W porozumieniu z Ministerstwem sprawiedliwości oznajmia Ministerstwo spraw wewnętrznych, że w miejscowościach,

w których się znajdują egzaminowane położne, a według okoliczności także i tam, gdzie taką położną łatwo można wezwać, władze polityczne wystąpić mają w drodze urzędowej przeciw osobom, które położnictwo za zapłatę i w sposób zarobkowy nieprawnie wykonywują i osoby takie karać stosownymi grzywnami, a według okoliczności aresztem w granicach przysługujących władzy politycznej co do wymiaru kary, o ile tego rodzaju czynności położnicze nie obejmują zarazem czynów lub zaniechań podpadających według istniejących ustaw postępowaniu karno-sądowemu.

2. Rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych i sprawiedliwości, jakoteż najwyższej władzy policyjnej z dnia 30. września 1857, Dz. u. p. Nr. 198,

obowiązujące dla wszystkich krajów koronnych prócz Pogranicza wojskowego,

którem ogłasza się ogólny przepis karania za takie drobniejsze przekroczenia ustaw, za które nie oznaczono kary ani w powszechnej ustawie karnej, ani też w osobnych rozporządzeniach.

Na pytanie, w jaki sposób traktować należy te przekroczenia prawnych przepisów lub zarządzeń, które władze wydały ze względów ogólnych, a co do których nie ma wyraźnych postanowień karnych, raczył Jego c. k. Apostolska Mość Najwyższem postanowieniem z dnia 16. września 1857, rozporządzać co następuje:

Wszystkie czyny i zaniechania, które w istniejących ustawach albo w rozporządzeniach wydanych przez władze w ich zakresie działania uznano wprowadzić w ogóle za karygodne, lub z policyjnych albo z innych powszechnych względów przynaj-

mniej za przeciwne prawu, chociaż w przepisach wydanych w tej mierze nie wyznaczono na nie pewnych kar, należy, o ile powszechna ustawa karna nie ma do nich zastosowania, karać grzywnami od jednego do stu złr., lub aresztem od sześciu godzin do czternastu dni.

Na osoby wzmiankowane w §. 248 ustawy karnej i z ograniczeniem tamże wymienionem, może być zamiast kary aresztu, lub dla obostrzenia tej kary, wymierzona kara chłosty cielesnej.*)

Oznaczając karę, należy jednak przestrzegać prawidła, że nie wolno nigdy wymierzać wyższej kary jak tylko taką, jakaby była najniższą, gdyby czyn posiadał znamiona występku lub przekroczenia podobnego rodzaju w myśl powszechnej ustawy karnej.

Postępowanie co do tych drobniejszych przekroczeń ustawowych należy do zakresu władz oznaczonych w rozporządzeniu z dnia 3. kwietnia 1855, Dz. u. p. Nr. 61, według zawartych w niem postanowień.

*) To postanowienie zniesiono §§. 1 i 2 ustawy z dnia 15. listopada 1867, Dz. u. p. Nr. 131.

Załączka I.

Dziennik

położonej.....

W.....

rozpoczęty dnia.....

Objaśnienie

o utrzymywaniu dziennika i arkuszowego wykazu porodów.

Położna obowiązana jest jeszcze przed odejściem od położnicy zapisać w dzienniku szczegóły tamże oznaczone, lub gdyby nie umiała pisać, polecić komu innemu uczynienie tego według jej podania.

Do zapisania każdego porodu przeznaczona jest jedna karta dziennika.

Szczegóły w dzienniku podane, winna położna w domu przenieść jak najrychlej do wykazu porodów, zawierającego te same rubryki co dziennik, szczegóły zaś dotyczące się dalszego przebiegu i wyniku położu, dopisać ma później.

W dzienniku zapisywać należy w taki sposób, jak to nakazane jest w objaśnieniu wydrukowanem na ostatniej stronie każdego arkuszowego wykazu porodów.

Nadto obowiązana jest położna dziennik swój, jakoteż wykaz porodów zachowywać zawsze w czystym stanie, na każde żądanie pokazywać przełożonemu lekarzowi urzędowemu i przynosić razem ze swemi przyborami na zgromadzenia położnych, które odbywać się będą na zarządzenie Władzy.

Położne, dopuszczające się zaniedbania lub opieszałości w utrzymywaniu tych zapisków, oczekiwać mają kary w myśl §. 37 Przepisów służbowych.

1. Numer bieżący porodu.....
2. Rodzącej: *a)* Miejsce zamieszkania, ulica, numer domu....
b) Imię i nazwisko.....
c) Rok urodzenia (wiek).....
d) Stan (małżeński, wdowi, wolny).....
e) Zawód (zatrudnienie).....
f) Religia (wyznanie).....
3. Dzień i godzina przybycia położnej do rodzącej.....
4. Godzina, dzień, miesiąc i rok porodu.....
5. Który połóg matki.....
6. Płeć i imię noworodka lub noworodków.....
7. W którym miesiącu ciąży poród nastąpił.....
8. Położenie płodu przy porodzie.....
9. Noworodek żywy, pozornie martwy lub nieżywy.....
10. Jak noworodek był rozwinięty.....
11. Czy spostrzeżono u noworodka zboczenia rozwojowe i jakie?
.....
12. Czy matka podlegała podczas porodu przypadłościom gro-
żącym śmiercią lub czy umarła?.....
.....
13. Czy pomocy sztucznej udzielano, kiedy, jakiej i kto?.....
.....
14. Dzień i godzina odejścia części dodatkowych płodu.....
.....
15. Czy matka chorowała podczas porodu, na jaką chorobę?
czy umarła, kiedy?.....
16. Czy noworodek chorował podczas porodu matki, na jaką
chorobę? czy umarł, kiedy?.....
17. Uwagi szczególne.....

Załączka II.

Starostwo..... Nazwisko położnej.....

Parafia..... Miejsce jej zamieszkania (gmina).....

Wykaz porodów

za

..... półrocze 189

Arkusz Nr.

Objaśnienie

o utrzymywaniu arkuszowego wykazu porodów i dziennika.

Według §. 35 przepisów służbowych dla położnych, każda położna obowiązana jest utrzymywać dziennik, który na żądanie ma pokazywać lekarzowi urzędowemu, w nim zaś winna na miejscu zapisać, lub, gdyby nie umiała pisać, kazać zapisać następujące szczegóły:

1. Liczbę bieżącą porodów. Rodzącą zapisywać należy jedną po drugiej w tej kolei, w której położna była wzywana do ich rozwiązania, nie zaś tylko w celu uprzedniego zbadania, z powodu zaszłych przypadłości, mniemanych bólów itp.
2. a) Gminę. Wymienić należy najprzód gminę miejscową polityczną, w której położna udzieliła rodzącej pomocy a następnie miejscowość, ulicę i numer domu.
- b) Imię i nazwisko rodzącej.
- c) Rok urodzenia (wiek) rodzącej.
- d) Stan rodzącej (małżeński, wdowi, wolny).
- e) Zawód (zatrudnienie) rodzącej lub jej małżonka.
- f) Religję (wyznanie).
3. Oznaczenie czasu (dzień i godzinę, przed południem lub po południu) przybycia położnej do rodzącej.
4. Czas (godzinę, przed południem czy po południu, dzień, miesiąc i rok) odbycia się porodu.
5. Po który raz matka rodziła. Liczyć należy wszystkie poprzednie rozwiązania matki, także te, w których dzieci urodziły się nieżywe i poronienia.
6. Płeć a jeżeli można także imię noworodka. Jeżeli urodziło się kilkoro dzieci, podać należy płeć a o ile można także imię każdego.
7. Oznaczenie, w którym miesiącu ciąży poród nastąpił. Jeżeli nie

można tego podać dokładnie, oznaczyć należy przynajmniej według rozwoju dziecka, czy poród odbył się w czasie właściwym, czy był zawczesny, czy niewczesny (poronienie).

8. W jakim położeniu dziecko rodziło się. Podać przynajmniej, czy było to położenie główkowe czy miednicowe (pośladkowe, nożkowe) lub poprzeczne.
9. Czy dziecko przyszło na świat żywe, pozornie umarłe lub nieżywe.
10. Jak dziecko było rozwinięte, np. silne, wątłe.
11. Czy spostrzeżono u noworodka niekształtnienia w budowie i jakie. W szczególności podać należy nadliczbowość, brak, nadmierną wielkość (wagłowie) lub małość części ciała.
12. Czy matka podlegała podczas porodu przypadłościom grożącym śmiercią (np. drgawkom, krwotokom, objawom obłądki itp.) lub czy umarła, w tym zaś ostatnim przypadku z jakiej przyczyny.
13. Czy i jakiej pomocy sztucznej udzielono przy porodzie, np. użycie kleszczy, odprowadzenie pępowiny, wydobycie płodu, uwolnienie łożyska; kiedy i kto jej udzielił, (nazwisko lekarza).
14. O której godzinie łożysko odeszło (dzień i godzina, przed południem lub po południu).
15. Czy matka podlegała chorobom podczas położu (np. krwotokom, drgawkom, objawom obłądki itp.) lub czy umarła, w tym ostatnim przypadku, którego dnia po porodzie.
16. Czy noworodek chorował podczas położu matki (np. miał drgawki) lub czy umarł, w tym ostatnim przypadku, którego dnia po urodzeniu się.

17. Uwagi szczególne. Tu zapisać należy w szczególności, kiedy położna zarządziła wezwanie lekarza, czy i kiedy ona, lekarz lub inna osoba odprawiła chrzest z wody, czy i kiedy poczyniła uwiadomienia w instrukcyi przepisane itp.

Szczegóły te winna położna jeszcze przed odejściem od położnicy zapisać w dzienniku, lub gdyby nie umiała pisać, polecić komu innemu uczynienie tego według jej podania.

Szczegóły w dzienniku podane winna położna w domu przenieść jak najrychlej do wykazu porodów zawierającego te same rubryki co dziennik, szczegóły zaś dotyczące się dalszego przebiegu i wyniku porodu dopisać na później.

Stosownie do §. 36 instrukcyi, położna obowiązana jest wykazy porodów przedkła-

dać w przepisanych terminach Władzy politycznej za pośrednictwem zwierzchności gminnej.

Nadto obowiązana jest położna dziennik swój, jakoteż wykaz porodów zachowywać zawsze w czystym stanie, na każde żądanie pokazać przełożonemu lekarzowi urzędowemu i przynosić razem ze swemi przyborami na zgromadzenia położnych, które odbywać się będą na zarządzenie Władzy.

Zapisawszy pierwszy arkusz wykazu porodów, winna położna wziąć nowy arkusz i oznaczyć go odpowiednim numerem kolejnym. Gdy zapas arkuszy wykazu porodów już się kończy, winna położna zawsze wcześniej prosić przełożoną Władzę polityczną o nadesłanie potrzebnych druków.

Położne dopuszczające się zaniedbania lub opieszałości w utrzymywaniu tych zapisków, oczekiwać mają kary w myśl §. 34 Przepisów służbowych.

T r e ś ć.

Stronica

Rozporządzenie ministeryalne z dnia 10. września 1897, Dz. u. p.
 Nr. 216 o nowych przepisach służbowych dla położnych . . . 3

Rozdział I.

Osobiste obowiązki położnej.

§. 1.	Znajomość i przestrzeganie przepisów wydanych dla położnych	5
§. 2.	Przybory położnych i sposób postępowania z nimi, środki odwietrzające i cucące	5
§. 3.	Służbowe stanowisko położnej w obec władzy politycznej	9
§. 4.	Obowiązek zgłaszania się	10
§. 5.	Tytuł i ogłaszanie się	10
§. 6.	Zachowanie się położnej	10
§. 7.	Gotowość położnej do niesienia pomocy	11
§. 8.	Przestrzeganie osobistej czystości	12
§. 9.	Chronienie się położnej od zarazy	13
§. 10.	Osobiste odwiezienie. Przyrządzenie płynów odwiezających	13

Rozdział II.

Postępowanie położnej przy obsłudze ciężarnych i rodzących.

§. 11.	Badanie niewiast przez położną i udzielanie im rad . . .	16
§. 12.	Uregulowanie zachowania się ciężarnych podczas ciąży .	17
§. 13.	Czyste utrzymywanie pokoju przeznaczonego na odbycie porodu i pogoju	18

	Stronica
§. 14. Przyjmowanie na mieszkanie ciężarnych i rodzących . . .	19
§. 15. Przerwa w niesieniu pomocy ciężarnym lub rodzącym z powodu niebezpieczeństwa zarażenia	19
§. 16. Zachowanie się położnej w ogólności przy obsłudze rodzących	20
§. 17. Czynność przygotowawcza położnej przed rozwiązaniem .	21
§. 18. Odwietrzenie rodzącej niewiasty celem jej zbadania . . .	22
§. 19. Udzielanie pomocy podczas porodu	24

Rozdział III.

Pielęgnowanie noworodka i położnicy.

§. 20. Postępowanie z pępowiną noworodka	24
§. 21. Czczenie pozornie zmarłego noworodka	25
§. 22. Ochrona oczu u noworodka	25
§. 23. Postępowanie z częściami dodatkowemi płodu	26
§. 24. Postępowanie położnej po ukończonym porodzie	27
§. 25. Pielęgnowanie noworodka	27
§. 26. Pomoc udzielana przez położną podczas porodu	28

Rozdział IV.

Obowiązki położnej pod względem publicznym.

§. 27. Zachowanie się położnej ze względu na chrzest z wody i chrzest uroczysty	30
§. 28. Wzywanie lekarza w ogólności	31
§. 29. Wzywanie lekarza w poszczególnych wypadkach	32
§. 30. Położnej nie wolno leczyć chorych	34
§. 31. Obowiązek położnej donoszenia o każdym wypadku porodu .	35
§. 32. Obowiązek donoszenia o spędzeniu i zabójstwie płodu i kary za to	36
§. 33. Obowiązek dochowania tajemnicy	37
§. 34. Zarządzenie oględzin płodów nieżywo urodzonych	37
§. 35. Utrzymywanie dziennika	37

§. 36. Utrzymywanie wykazu porodów	39
§. 37. Nadzór władzy i karanie położnych za przekroczenia przepisów	39
§. 38. Uchylenie dawnej instrukcyi dla położnych	40

Przepisy prawne :

I. Postanowienia ustawy karnej	41 — 44
II. 1. Rozporządzenie Ministerstwa spraw wewnętrznych z dnia 6. marca 1854, Dz. u. p. Nr. 57	44
2. Rozporządzenie ministeryalne z dnia 30. września 1857, Dz. u. p. Nr. 198	45

Załączki :

I. Dziennik, który położna ma prowadzić	47
II. Wykaz porodów	51

Treść	57 — 59
-----------------	---------